

Vergaderjaar 1985–1986

19 302 (R 1301)

- 1. Protocol tot wijziging van het cognossementsverdrag; Brussel, 21 december 1979**
- 2. Protocol bij het Verdrag betreffende internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR): Genève, 5 juli 1978**

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffies van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 13 november 1985. De wens dat deze overeenkomsten aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of voorzover het het onder 1 genoemde Protocol betreft, de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven op uiterlijk 13 december 1985

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 4 november 1985

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de hierna te noemen Protocollen ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen:

1. Het op 21 december 1979 te Brussel tot stand gekomen Protocol tot wijziging van het Internationale Verdrag ter vaststelling van eenvormige regelen betreffende het cognossement van 25 augustus 1924, zoals gewijzigd bij het Protocol van 23 februari 1968 (Trb. 1985, 122).

2. Het op 5 juli 1978 te Genève tot stand gekomen Protocol bij het Verdrag betreffende de Overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR) (Trb. 1980, 155).

Een toelichtende nota² bij deze Protocollen gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het onder 1 genoemde Protocol voor gehele Koninkrijk gevraagd en voor het onder 2 genoemde Protocol alleen voor Nederland.

Aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen is verzocht de stukken met betrekking tot het onder 1 genoemde Protocol op 13 november 1985 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen is van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken
H. van den Broek

¹ Ar. 91, (1), add. ar. XXI, GW; Art. 61, (3), GW. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek

TOELICHTENDE NOTA

Zowel in het Internationaal Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement van 25 augustus 1924, zoals gewijzigd bij het Protocol van 23 februari 1968 (hierna te noemen «het gewijzigd Cognossementsverdrag») (Trb. 1953, 109 en 1979, 26), alsook in het Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg, Genève, 19 mei 1956 (Trb. 1957, 84) (hierna te noemen «de CMR») wordt de aansprakelijkheidslimiet uitgedrukt in goudfranken.

Ingevolge artikel 4, vijfde lid, onderdeel (d), van het gewijzigd Cognossementsverdrag is deze goudfrank een rekeneenheid met een gewicht van 65,5 milligram goud van een gehalte van 900/1000 fijn, ook wel genoemd de Poincaré-frank.

In het derde lid van artikel 23 van de CMR wordt de zogenaamde Germinal-frank gehanteerd, dat wil zeggen een rekeneenheid met een gewicht van 10/31 gram goud van een gehalte van 900/1000 fijn.

De genoemde rekeneenheden waren bedoeld als vaste maatstaf voor de aansprakelijkheidslimieten. Sinds het wegvallen van de vaste relatie van de nationale valuta's met het goud echter, zijn in goud uitgedrukte rekeneenheden als de Poincaré-frank en de Germinal-frank ongeschikt als internationaal erkende waardemeter, die instaat voor internationale uniformiteit.

Deze ontwikkeling werd reeds toegelicht bij het ontwerp van Wet omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden (Kamerstukken 15 459). Daarbij is melding gemaakt van de totstandkoming van een aantal protocollen tot wijziging van verdragen op het gebied van het vervoer, waarin de in goud uitgedrukte rekeneenheden worden vervangen door het bijzondere trekkingsrecht van het Internationale Monetaire Fonds (IMF). De onderhavige twee Protocollen zijn daarvan voorbeeld. Terzake van eerder goedgekeurde protocollen van deze soort moge worden verwezen naar Kamerstukken II, 1979/80, 16 148 (R 1144) en 1981/82, 17 526 (R 1214).

Het bijzondere trekkingsrecht van het IMF is, zoals bekend, een «mandeenheid», die is samengesteld uit de vijf belangrijkste valuta's van bij het IMF aangesloten landen, te weten de Amerikaanse dollar, het Engelse pond, de Franse frank, de Duitse mark en de Japanse yen. Daarbij is de keuze van de valuta's en de vaststelling van ieders gewicht in de «mand» gerelateerd aan het aandeel van het desbetreffende land in de totaal wereldexport van goederen en diensten. De waarde van het bijzondere trekkingsrecht kan worden berekend aan de hand van een dagelijkse notering door het IMF.

Het bijzondere trekkingsrecht is als rekeneenheid gekozen omdat de waarde ervan ondubbelzinnig kan worden bepaald en bovendien deze rekeneenheid een redelijke mate van stabiliteit bezit. Ten tijde van de aanbieding aan de ministerraad was 1 bijzonder trekkingsrecht circa f 3,58.³

In het Protocol bij het gewijzigd Cognossementsverdrag wordt één bijzonder trekkingsrecht in de plaats gesteld van vijftien Poincaré-franken. In het Protocol bij de CMR wordt één bijzonder trekkingsrecht in de plaats gesteld van 3 Germinal-franken. Deze afgeronde verhoudingen komen voort uit de waarde-verhouding tussen de op 18 juni 1974 (ontstaansmoment van de standaardmand) geldende goudwaarde van het bijzondere trekkingsrecht (0,888671 gram fijn goud) enerzijds en de goudwaarde van de Poincaré-frank (65,5 milligram goud van 900/1000 fijn, ofwel 0,058950 gram fijn goud), respectievelijk de Germinal-frank (10/31 gram goud van 900/1000 fijn, ofwel 0,290323 gram fijn goud) anderzijds.

In de onderhavige Protocollen wordt voorts nog uitdrukkelijk bepaald dat de staten die geen lid zijn van het IMF, wordt toegestaan de aansprakelijkheidslimiet te blijven uitdrukken in goud, zulks teneinde de Protocollen ook voor het Oostblok aanvaardbaar te maken. Daarbij wordt aan niet-IMF-leden de verplichting opgelegd om de wijze van berekening van de waarde in

³ Op 23 september 1985 bedroeg een bijzonder trekkingsrecht circa f 3,19.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

bijzondere trekkingsrechten van de nationale valuta, of de omrekening van de in goudfranken uitgedrukte bedragen in de nationale valuta, zodanig vast te stellen dat daarmee zoveel mogelijk de werkelijke waarde voor de in de verdragen genoemde bedragen, als uitgedrukt in bijzondere trekkingsrechten, wordt benaderd. Ook moeten deze staten de wijze van berekening of het resultaat van de omrekening opgeven bij de depositaris. Deze verplichtingen geven uiteraard geen absolute garantie voor een waardebeoordeling overeenkomstig de strekking van de verdragen, maar zullen daar wel toe bijdragen.

Beide Protocollen zijn inmiddels in werking getreden (het aantal voor inwerkingtreding benodigde ratificaties bedraagt voor beide vijf): het Protocol bij het gewijzigd Cognossemensverdrag op 14 februari 1984 (partij zijn inmiddels België, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Spanje, Zweden, Finland en Polen⁴ en het Protocol bij de CMR op 28 december 1980 (daarbij zijn inmiddels dertien landen partij, te weten: België, Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Finland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Italië, Luxemburg, Oostenrijk, Roemenië, Spanje, Zwitserland en Noorwegen⁵).

Voor de periode waarin de diverse wijzigingsprotocollen nog niet voor het Koninkrijk in werking zijn getreden, is wat Nederland betreft een overgangsregeling getroffen in de vorm van de Wet omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden (Wet van 15 mei 1981, Stb. 295, met Besluit omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden, Stb. 1982, 5, in werking getreden op 15 maart 1982), waarin met behoud van de in goud uitgedrukte rekeneenheden in de betrokken verdragen reeds de omrekening via het bijzondere trekkingsrecht volgens de in de protocollen voorgeschreven verhouding wordt ingevoerd.

Door middel van het Besluit omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden (Stb. 1982, 5) is deze wet ook van toepassing op het gewijzigd Cognossemensverdrag en op de CMR. Met het oog echter op de internationale uniformiteit welke met de betrokken verdragen werd beoogd, is het niettemin wenselijk bij deze Protocollen partij te worden.

Aangezien het gewijzigd Cognossemensverdrag, de CMR en de Wijzigingsprotocollen ingevolge artikel 93 van de Grondwet rechtstreekse werking hebben, is een uitvoeringsregeling terzake niet nodig en kunnen de verwijzingen in het Besluit omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden naar de onderhavige regelingen vervallen.

Naast de rechtstreekse werking van het gewijzigd Cognossemensverdrag (artikel 467a Wetboek van Koophandel) wordt evenwel een eigen regeling gehandhaafd in het Wetboek van Koophandel (de artikelen 466 e.v.) die nauw aansluit bij de verdragsregeling en die slechts toepassing zal vinden in die gevallen waarin het gewijzigd Cognossemensverdrag niet van toepassing is. Het in artikel 469a, eerste lid, Wetboek van Koophandel genoemde bedrag, dat is uitgedrukt in Poincaré-franken, wordt omgerekend via de Wet omrekening in goud uitgedrukte rekeneenheden. Bij de invoering van Boek 8 van het Nieuw Burgerlijk Wetboek ligt het in de bedoeling het bijzondere trekkingsrecht bij de overeenkomstige bepaling (8.5.2.15, eerste lid) in de wet zelf op te nemen.

Positie van de Nederlandse Antillen

Artikel 15 van het voor het gehele Koninkrijk goedgekeurde, maar voornamelijk alleen voor Nederland bekrachtigde Protocol van 1968 tot wijziging van het Cognossemensverdrag heeft de mogelijkheid geschapen om het gewijzigde Cognossemensverdrag ook voor de Nederlandse Antillen te doen gelden. Zulks zal worden bewerkstelligd zodra de benodigde uitvoeringswetgeving in de Nederlandse Antillen gereed is. Met het oog hierop wordt ook ten aanzien van het onderhavige wijzigingsprotocol de goedkeuring voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

⁴ Sedert de behandeling in de ministerraad is ook Italië hierbij partij geworden.

⁵ Inmiddels zijn ook nog Griekenland en Zweden partij geworden.

De CMR betreft het grensoverschrijdend vervoer tussen Europese landen en geldt derhalve voor wat het Koninkrijk betreft alleen voor Nederland. Ook voor het Protocol tot wijziging van de CMR wordt daarom alleen goedkeuring voor Nederland gevraagd.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
W. F. van Eekelen

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding